

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Vähäsantanen, Katja; Paloniemi, Susanna; Eteläpelto, Anneli; Hökkä, Päivi

Title: Vaikutusmahdollisuuksista iloa työhön

Year: 2017

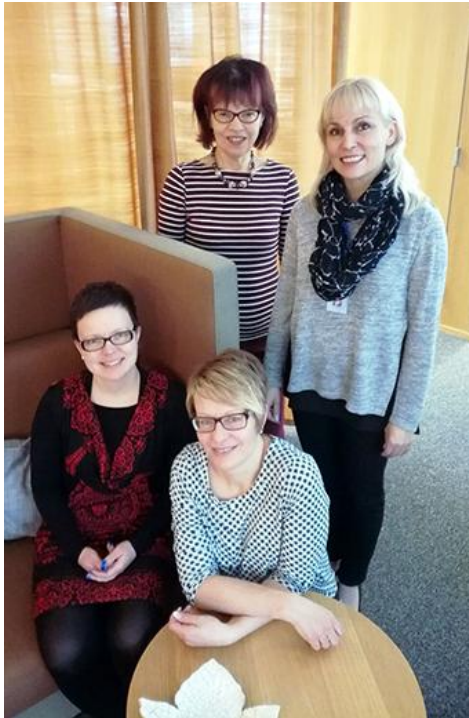
Version:

Please cite the original version:

Vähäsantanen, K., Paloniemi, S., Eteläpelto, A., & Hökkä, P. (2017, 25.1.2017).
Vaikutusmahdollisuuksista iloa työhön. Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/realtutkijat>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

REAL-tutkijat: Vaikutusmahdollisuuksista iloa työhön

Real-tutkijoita. Kuvaaja Merianna Rossi

Kun työorganisaatioissa uudistetaan rakenteita ja piirrellään prosessikaavioita, unohtuu tehokkuuden yksipuolisessa ihannoinnissa usein tärkein – ihminen. Vaikutusvallan keskittäminen harvojen käsiin ei vahvista henkilöstön ammatillista toimijuutta tai työhön sitoutumista.

Päinvastoin, se voi pahimmillaan lisätä apatiaa, uupumusta ja vieraantumisen tunnetta omassa työssä. Epävarmuuden oloissa lisääntyy huoli omasta tulevaisuudesta. Jos työntekijät saavat lukea aamun lehdestä, mitä omalla työpaikalla tapahtuu, huoli on aiheellinen.

Työelämän muutokset uhkaavat usein myös ammatillisia identiteettejä. Ne rakentuvat työntekijän ja työyhteisön vuorovaikutuksessa, mutta niihin liittyvät ihanteet, tavoitteet ja eettiset sitoumukset koskevat myös yksilön persoonaa. Ammatillisesta identiteettityöstä on tullut keskeinen työelämätaito, jota tarvitaan läpi työuran. Tämä ei tarkoita sopeutumista ulkoapäin tuleviin muutoksiin, vaan aktiivista vaikuttamista niihin ja oman ammatillisuuden työstämistä suhteessa muutoksiin.

Oleellista on tunne, että omaan kohtaloonsa pystyy aidosti vaikuttamaan – myös työssä. Yksi tunnetuimmista tunnetutkijoista **Paul Ekman** kuvaa tätä tärkeää tunnetta sanoin: I am the master of my fate. I am the captain of my soul.

Työssä tarvitaan mahdollisuuksia aitoon ammatilliseen toimijuuteen: osallisuutta, tarkoituksenmukaista vaikuttamista, päätöksentekoa sekä aktiivista identiteettityötä. Työntekijöiden aktiivinen toimijuus edistää tutkitusti koko työyhteisön oppimista, hyvinvointia ja menestystä. Näennäistoimijuus, eli vaikutusmahdollisuuksien tarjoaminen ilman todellista vaikutusta asioiden kulkuun, vie ilon ja voimat. Jos työntekijöiden toimijuus ja ammatillisuus riistetään, uhkana on ammatillisten identiteettien rapautuminen ja pahoinvointi työssä. Se maksaa Suomelle kymmeniä miljardeja vuodessa.

Entä sitten johtajuus tässä haasteellisessa maastossa? Johtajuuden edellytyksenä tulisi olla ymmärrys työidentiteettien johtamisesta ja työntekijöiden toimijuuden tukemisesta. Johtajilta tämä

edellyttää oman johtajaidentiteetin tiedostamista sekä taitoa ymmärtää henkilöstön työidentiteettejä ja vahvistaa työntekijöiden toimijuutta.

Työelämän muutoksissa tarvitaan aktiivisia, uusille urille uskaltautuvia tekijöitä, joilla on aidosti mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä ja yhteisiin asioihin työyhteisössä. Tässä tunteilla on keskeinen merkitys. Työn imu, ilo ja onnellisuus vaikuttavat merkittävästi organisaatioiden tuottavuuteen ja innovatiivisuuteen. Siksi positiivisia tunteita tulisi kaikin keinoin vaalia. Strategisen suunnittelun ja prosessikaavioiden piirtelyn rinnalle tarvitaankin lisää ymmärrystä työidentiteettien johtamisesta, tunteiden merkityksestä työssä sekä työntekijöiden toimijuuden tukemista.

REAL-tutkijat, kasvatustieteiden laitos www.real-iy.com, 25.1.2017

Kirjoittajat kuvassa vasemmalta: Katja Vähäsantanen, Susanna Paloniemi (edessä), Anneli Eteläpelto ja Päivi Hökkä.

URN:NBN:fi:jyu-201701251264